

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS VAIKO GEROVĖS KOMISIJOS 2022 M. VEIKLOS ATASKAITA

2023 m. vasario d. Nr. AL- (23.35.E)

2022 m. organizuoti 9 Marijampolės savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos posėdžiai. Posėdžių metu svarstyti 32 klausimai, daugiausia susiję su minimalios priežiūros priemonių skyrimu nepilnamečiams.

Komisijos posėdžių metu nagrinėti 23 prašymai dėl nepilnamečių minimalios priežiūros priemonių skyrimo, pratęsimo. 5 nepilnamečių buvo skirtos minimalios priežiūros priemonės ir koordinuotai teikiamos paslaugos vaikui ir jo tėvams, 14 prašymai dėl minimalios priežiūros priemonės skyrimo buvo atmesti. 1 prašymas dėl minimalios priežiūros priemonės pratęsimo buvo atmestas. 1 nepilnamečiui minimalios priežiūros priemonės buvo pratęstos. Dažniausiai minimalios priežiūros priemonės skiriamos 4 – 6 mėnesių laikotarpiui.

2022 m. teikti koordinuotas švietimo pagalbos, socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas, prašymų nebuvo gauta.

2022 m. dėl vidutinės priežiūros priemonių taikymo į Marijampolės savivaldybės administracijos direktorių kreipėsi 1 kartą dėl vieno nepilnamečio, prašymas dėl vidutinės priežiūros priemonės taikymo vadovaujantis Nacionalinės švietimo agentūros išvadamis buvo tenkintas ir buvo kreiptasi į Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmus dėl teismo leidimo taikyti vidutinę priežiūros priemonę – atiduoti nepilnamečių į vaikų socializacijos centrą. Kadangi nepilnamečiai nevykdė teismo nutarties, atvejo vadybininkas kreipėsi į Marijampolės savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisiją, teikdamas 2 prašymus dėl vidutinės priežiūros priemonės pratęsimo. Abu prašymai buvo tenkinti, kreiptasi į teismą, gautos teismo nutartys dėl vidutinės priežiūros priemonės pratęsimo - atiduoti nepilnamečių į vaikų socializacijos centrą. 2022 metų spalio 18 d. nepilnamečiai grįžo iš vaikų socializacijos centro, buvo sudarytas socialinės integracijos planas. Nepilnamečiai sėkmingai integrovosi į bendruomenę.

2022 m. Marijampolės socialinės pagalbos centras kreipėsi dėl 2 vaikų privalomojo ikimokyklinio ugdymo poreikio. Marijampolės savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdžių metu buvo nuspręsta 2 vaikams skirti privalomąjį ikimokyklinį ugdymą ir 2 vaikams pratęsti privalomą ikimokyklinį ugdymą. Šiuo metu privalomas ikimokyklinis ugdymas skirtas ir vykdomas iki 2023 m. birželio 22 d. 4 vaikams.

Įgyvendinant skirtas vaiko minimalios priežiūros priemones, svarbus nuolatinis ir glaudus vaiko minimalios priežiūros priemonės vykdančio asmens, vaiko, jo atstovų pagal įstatymą ir Koordinatoriaus bendradarbiavimas. Vienas iš svarbiausių veiksnių sėkmingam vaiko minimalios priežiūros priemonės įgyvendinimui išlieka individualaus vaiko minimalios priežiūros vykdymo plano peržiūra, jo veiksmingumo vertinimas, vykdymo rezultatų aptarimas.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymą, teikta statistinė informacija ir ataskaita:

1. Nacionalinei švietimo agentūrai apie 2022 m. vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių ar auklėjamojo poveikio priemonių rodiklius, įgyvendinimo ir vykdymo eigą Marijampolės savivaldybėje.

2. Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai apie 2022 m. skirtas vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemones, koordinuotai teikiamas švietimo pagalbos, socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugas, inicijuotas naujas paslaugas ir paslaugų poreikį Marijampolės savivaldybėje. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. sausio 25 d. įsakymo Nr. V-55 „Dėl specialiųjų tikslinių dotacijų (išskyrus kapitalo investicijoms finansuoti) pervedimo savivaldybėms ir savivaldybių atsiskaitymo už šių lėšų panaudojimą švietimo, mokslo ir sporto ministerijai tvarkos aprašo patvirtinimo“ 13 punktu.

Vykdoma vaiko teisės pažeidimų, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, smurto, nusikalstamumo, kitų socialinės rizikos veiksnių lyginamoji statistinių duomenų stebėseną.

Vaiko teisių pažeidimai	2020 metais	2021 metais	2022 metais
<i>Viso gauta pranešimų:</i>	1346	1141	1233
Policija	92	853	947
Švietimo įstaigos	2	19	25
Pirminės sveikatos priežiūros įstaigos	1	9	16
Socialinių įstaigų, vaikų dienos centrų, nevyriausybinų organizacijų	29	53	57
Kitų šaltinių	37	207	188
<i>Iš jų nustatyti vaiko teisių pažeidimai:</i>	168	200	218
Fiziniu smurtu	47	41	91
Psichologiniu smurtu	15	102	81
Seksualiniu smurtu	4	12	5
Nepriežiūra	102	45	31
Nepilnamečių nusikalstamumas			
Nepilnamečių registruotų Administracinių nusižengimų registre skaičius	246	92	126
<i>Baudžiamojo kodekso</i>			
Priimti nutarimai atsisakyti pradėti ikiteisminius tyrimus, vadovaujantis LR BK 3 str. 1d. 3p./jose dalyvavo nepilnamečių skaičius	14	13	19
Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas			
Registravosi į Ankstyvosios intervencijos programą	2	2	27
Baigė Ankstyvosios intervencijos programą	1	2	23
Apsinuodijimų psichoaktyviomis medžiagomis	-	7	6
Neaiškios kilmės medžiagomis	-	-	2
Elektroninės cigaretės mišiniu	-	-	1
Apsinuodijimų alkoholiu ir tabaku	-	-	2
Konsultuoti priklausomybių konsultanto	-	11	20
Socialinės rizikos veiksniai ir jų priežastis			
Atvejo vadybos procesų pradėta	119	112	140
Atvejo vadybos procesų užbaigta	104	118	109
Taikomas atvejo vadybos procesas 12.30	150	140	575
Organizuota atvejo vadybos posėdžių	531	586	589
Vaikų dalyvavo atvejo vadybos posėdžiuose	117	105	98
<i>Atvejo vadybos procesų pradžią lėmė socialinės rizikos veiksniai:</i>			
dėl priklausomybės nuo alkoholio	-	107	47
dėl priklausomybės nuo narkotinių ir kitų psichotropinių medžiagų	-	3	-
dėl priklausomybės nuo azartinių lošimų	-	-	-
dėl socialinių įgūdžių stokos	-	74	37
dėl smurto ar prievartos	-	23	17
socialinę riziką keliantis vaiko elgesys	-	19	30
skyrybų procesas, kenkiantis vaiko interesams	-	35	9
Išnaudojimas, prekyba žmonėmis	-	-	-
Motyvacijos dalyvauti darbo rinkoje stoka ar nebuvimas	-	-	-
<i>Atvejo vadybos procesai pradėti inicijuojant:</i>			

Vaiko teisių apsaugos skyriaus Marijampolė mieste	109	109	137
vaiko tėvų	-	1	2
pagalbą vaikams ir (ar) šeimoms organizuojančių ir teikiančių įstaigų, organizacijų	1	2	1
Tęsimi atvejo vadybos procesai atvykus iš kitų savivaldybė	9	-	-
Psichosocialinės grėsmės			
Savęs žalojimas	-	12	11
Mėginimo žudytis	-	1	9
Savižudybių atvejai	-	0	0
Savižudybių krizę išgyvenančių asmenų atvejai	-	4	0

Stebint statistinius duomenis galima numatyti, kuriose srityse savivaldybėje reikia stiprinti veiklas ir inicijuoti naujų paslaugų plėtrą, taip pat išryškėja stipriosios savivaldybės sritys, kuriose esame pasiekia efektyvius pagalbos būdus. Atsižvelgus į surinktus statistinius duomenis, matome, kad priklausomybių nuo alkoholio problema yra žymiai sumažėjusi, nuo 107 atvejų per metus iki 47, tai parodo priklausomybių konsultantų būtinybę ir jų darbo efektyvumą, bei svarbą šios paslaugos išsaugojimui. Socialinių įgūdžių stokos problema taip pat stebint duomenis nuo 74 atvejų per metus sumažėjo iki 37 atvejų. Ši statistika parodo šeimos atvejo vadybininkų ir socialinių darbuotojų darbo kokybę ir efektyvumą. Tačiau šiais metais padaugėjo socialinę riziką keliantis vaiko elgesys. Nuo 19 iki 30 atvejų per metus. Svarbu paminėti, kad paskutinių 2022 metų pusmetį dėl projektinių lėšų išnaudojimo nebuvo teikiamos tėvystės tobulino kursų paslauga. Darytina prielaida, kad dėl tėvystės įgūdžių stokos atsirado ši socialinė rizika. Pastebimas, skyrybų procesų, kenkiančių vaiko interesams, mažėjimas. Tad matomas mediacijos paslaugų poreikis. Svarbu pabrėžti, kad pagal analizuojama statistika, Marijampolės savivaldybėje svarbu užtikrinti tėvystės tobulinimo kursų paslaugą, taip pat šiais metais pradėta įgyvendinti kognityvinio elgesio korekcijos EQUIP programą paaugliams, kurių elgesys dažniais atvejais padidina šeimos socialinę riziką. Psichologų paslaugas, priklausomybių konsultantų teikiamas paslaugas, mediacijos paslaugas besiskiriančioms šeimoms, socialinių įgūdžių lavinimo paslaugas. Šios paslaugos labai svarbios siekiant padėti tėvams ir jų vaikams, taip pat išlieka šių paslaugų nuolatinis teikimas. Pažymėtina, kad 2022 m. bendrojo ugdymo mokyklos ir ikimokyklinės įstaigos įgyvendino ankstyvosios prevencijos programą „Žipio draugai“, prevencines programas Olweus, Opkus, socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymo programas „Laikas kartu“, „Obuolio draugai“, „Paauglystės kryžkelės“, „Raktai į sėkmę“, įgyvendino seksualinės prievartos prieš vaikus prevencinę programą „Saugok ir gerbk mane“, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencines programas, vykdė švietimo ir mokslo ministro patvirtintą „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programą“, taip pat vykdė Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrąją programą. Išlieka svarbus ilgalaikių prevencinių programų įgyvendinimas, siekiant laiku pastebėti ir suteikti tinkamą pagalbą vaikams ir tėvams (globėjams, rūpintojams).

Pirmą kartą Marijampolėje organizuota praktinė konferencija „Siekiamo bendradarbiuoti“, kurioje dalyvavo apie 60 dalyvių iš švietimo, sveikatos, socialinių paslaugų įstaigų, vaiko teisių apsaugos tarnybos, nevyriausybinų organizacijų, dirbančių vaiko gerovės srityje. Konferencijos dalyviai konferencijos metu turėjo galimybę praktinėse konsultacijose aptarti ir diskutuoti netinkamo vaiko elgesio, skyrybų, krizių įveikos, priklausomybių, smurto artimoje aplinkoje, savęs žalojimo, suicido grėsmės, raidos ir elgesio sutrikimų temomis. Dalyvius konsultavo iš įvairių įstaigų ir institucijų susirinkę specialistai iš švietimo, sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų srities. Konferencijos organizavimo tikslas buvo vaiko gerovės srityje dirbančių institucijų ir nevyriausybinių organizacijų tarpinstitucinis bendradarbiavimas, kuris konferencijos metu buvo pasiektas.

Bendradarbiaujant su Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centru ir Marijampolės pedagogine psichologine tarnyba organizuoti 3 švietimo įstaigų vaiko gerovės komisijų pirmininkų pasitarimai, kuriose nagrinėtos temos: Vaiko gerovės komisijų funkcijos, veiklos planai ir ataskaitos; išylančios problemos vaiko gerovės komisijų darbe; naujų mokslo metų aptarimas. Atsižvelgus į policijos pranešimus ir svarstomus klausimus Marijampolės savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose, 2022 metais buvo skaitomi pranešimai mokiniams, pagal švietimo įstaigų pateiktą poreikį. Šių pranešimų poreikį pateikė Marijampolės sav. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija, Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija, Marijampolės „Šaltinio“ progimnazija. Šiose ugdymo įstaigose buvo skaitomas pranešimas mokiniams tema „Vaiko minimalios priežiūros priemonės. Kas tai ir kodėl tai svarbu žinoti vaikams?“. Rimanto Stankevičiaus progimnazija pateikė poreikį išgirsti pranešimą tema „Vaiko minimalios priežiūros priemonės. Kas tai ir kodėl tai svarbu žinoti tėvams?“ kuris yra skirtas tėvams. Susitikimų metu buvo pristatomi tuo metu dažniausiai vyraujantys vaikų LR Baudžiamojo kodekso ir LR Administracinių nusižengimų kodekso pažeidimai. Aptarta kaip tai įtakoja vaikus ir jų aplinką. Atkreiptas dėmesys į daugėjančius Kelių eismo taisyklių pažeidimus, susijusius su šalmų nedėvėjimu ir eksploatuojamų elektrinių paspirtukų, nesilaikant Kelių eismo taisyklių. Taip pat tėvams ir vaikams primintos atsakomybės dėl internetinėje erdvėje netinkamos informacijos dalinimosi pasekmės. Pasidalinta atvejais kai tėvams ir vaikams atsiranda LR Baudžiamajame kodekse numatyta atsakomybė.

Visus metus mokyklų Vaiko gerovės komisijos buvo konsultuojamos dėl dokumentų rengimo, veiklos gerinimo ar aktyvinimo, teikti siūlymai dėl konkrečių atvejų, teikta metodinė pagalba Marijampolės savivaldybės ugdymo įstaigų Vaiko gerovės komisijoms.

2022 metais lankytasi 1 švietimo įstaigos vaiko gerovės komisijos posėdyje. Marijampolės Petro Armino progimnazijoje. 2 švietimo įstaigų pasitarimuose Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinėje mokykloje, Marijampolės „Ryto“ pagrindinėje mokykloje, Šv. Cecilijos gimnazijoje. Švietimo įstaigos kvietėsi dėl mediacijos poreikio ieškant bendrų sutarimų su tėvais, vaikais iškilusių iššūkių. Taip pat buvo spręstas konfliktas tarp švietimo įstaigų vaikų ir tėvų, dėl piliečio kreipimosi.

Marijampolės savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos sudėtis 2022 metais keitėsi 2 kartus. Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. DV-337 „Dėl Marijampolės savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. lapkričio 14 d. įsakymo Nr. DV-1857 „Dėl Marijampolės savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos sudėties ir darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“, Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. DV-1803 „Dėl Marijampolės savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. lapkričio 14 d. įsakymo Nr. DV-1857 „Dėl Marijampolės savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos sudėties ir darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“, atnaujinta Vaiko gerovės komisijos sudėtis, siekiant užtikrinti vaiko gerovės komisijai atstovaujamo įstaigų, narių dalyvavimą posėdžiuose.

Siekiant vaiko gerovės užtikrinimo, nuolat bendradarbiaujama su Savivaldybės Vaiko gerovės komisijos nariais, vaiko minimalios priežiūros priemonės vykdančiais asmenimis, atvejo vadybininkais, Savivaldybės struktūriniais padaliniais, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba, Marijampolės apskrities vyriausioju policijos komisariatu, švietimo, socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros įstaigomis, probacijos tarnyba, nevyriausybinėmis organizacijomis, dirbančiomis vaiko teisių apsaugos srityje.

Komisija teikė informaciją visuomenei, kitiems suinteresuotiems asmenims, įstaigoms bei organizacijoms apie vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių ar auklėjamojo poveikio priemonių įgyvendinimą, Koordinuotą pagalbą vaikui ir jo tėvams (globėjams, rūpintojams).

Siekiant telkti pagalbą vaikams ir jų tėvams, būtinas institucijų glaudus bendradarbiavimas ir prevencinės veiklos vykdymas. Ypatingas dėmesys, turi būti skiriamas švietimo įstaigų vaiko gerovės komisijų veiklos kokybei stiprinti, siekti kelti komisijų narių kompetenciją, pagalbą vaikui srityje.